

# NATUROVERVÅGNINGSRAPPORT

## YNGLEFUGLE I DE FREDEDE JORDBASSINER 2019



*Bassin 16 i maj efter reovering.*

**Vordingborg kommune  
Afdeling for Byg, Land og Miljø**

**Konsulent  
Niels Peter Andreasen  
Ulvshalevej 333 A  
4780 Stege**

**55 81 85 18  
[npa.ulvshale@mail.tele.dk](mailto:npa.ulvshale@mail.tele.dk)**

## TILSYN OG OPTÆLLINGER SÆSON 2019

Ifølge aftale med Vordingborg Kommune, afd. for Byg, Land og Miljø, er der i ynglesæsonen 2019 registreret ynglende fuglearter i de fredede jordbassiner efter samme metode som de foregående år.

Der er foretaget 46 optællinger denne sæson og i alt 71 timer, fra marts til september svarende til tidsforbrug og udgifter i de tidligere sæsoner.

De 46 optællinger fordeler sig på 3 optællinger á 3 timer, 19 optællinger á 2 timer, 24 optællinger á 1 time, mest til kontrol af enkelte bassiner eller arter.

### Vejrpåvirkninger og øvrige forhold i bassinerne:

Temperaturerne var relativt milde i februar-marts med meget lidt nedbør i april, hvor en del bassiner havde lav vandstand. Maj havde en hel del nedbør og juni kraftige regnbyger, hvor vandet igen kom ind i de udtørrede bassiner. Kraftig blæst i forbindelse med tordenbyger påvirkede først området sent i juni og ind i juli.

Bassin 5, 6 og 7 har markante ændringer i udseende med fjernelse af vegetation og større områder uden vand, som har tiltrukket en del vadefugle.

Fjernelse af vegetation i bassin 16 gav langt bedre muligheder for iagttagelse af ynglepar, hvorimod bassin 15 med vandhul og ø næsten lukkede med tilgroning gennem sæsonen.

Bassinerne 2, 4, 5 og 6 fremtræder mere og mere som afgræssede flader med spredt busk- og træbevoksning. Der mangler dog tornede krat for at opfylde krav til overdrevsbiotop.



*Vadefugle i det lavvandede Bassin 7.*

### Sikre og sandsynlige ynglearter:

Lappedykkerne ikke angivet med ankomstdato denne sæson p.gr.a. udenlandsrejse.

#### **Toppet Lappedykker (*Podiceps cristatus*)**

Maximum antal fugle 15 den 15.5.

6 par, heraf 4 med ungekuld.

Bassin 8: 1 par uden unger. Bassin 9: 1 par + 4 pull. Bassin 10: 1 par + 2 pull. Bassin 11: 1 par + 1 pull. Bassin 13: 2 par + 1 pull. 1 par uden rede.

Total: 8 unger.



*Toppet lappedykker med 4 unger bassin 9*

#### **Gråstrubet Lappedykker (*Podiceps grisegena*)**

Maximum antal fugle 20 den 15.5.

9 par, heraf 6 med ungekuld.

Bassin 7: 1 par uden unger. Bassin 10: 1 par + 2 pull. 1 par + 1 pull. 1 par + 1 pull. 1 par uden unger. Bassin 11: 1 par + 1 pull. 1 par + 1 pull. 1 par uden unger. Bassin 12: 1 par + 2 pull.

Total: 8 unger.

#### **Lille Lappedykker (*Tachybaptus ruficollis*)**

Maximum antal fugle 10 den 15.5.

4 par, heraf 3 med ungekuld.

Bassin 10: 1 par + 2 pull. Bassin 11: 1 par + 2 pull. Bassin 13: 1 par + 1 pull. Bassin 16: 1 par, unger ikke observeret.

Total: 5 unger.



*Knopsvane med 5 unger bassin 10*

**Knopsvane (*Cygnus olor*)**

6 par, 1 par med unger, 4 par med rede eller påbegyndt, 1 par uden redebygning.

Bassin 7: 1 par med rede uden unger. Bassin 8: 1 par uden redebygning. Bassin 9: 1 par med rede og rugning uden unger. Bassin 10: 1 par + 5 pull. Bassin 11: 1 par med rede uden æg eller rugning..

Bassin 13: 1 par med kortvarig påbegyndt rede.

Total: 5 unger.

**Gravand (*Tadorna tadorna*)**

1 par

Bassin 15: 1 par, men ynglestedet ikke fundet.

**Gråand (*Anas platyrhynchos*)**

7 faste par, 6 par med ungekuld.

Bassin 6: 1 par + 5 pull. 1 par, unger ikke observeret. Bassin 7: 1 par + 4 pull. Bassin 12: 1 par + 7 pull. 1 par + 5 pull. Bassin 13: 1 par + 5 pull. Bassin 16: 1 par + 4 pull.

Total: 30 unger.

**Knarand (*Anas strepera*)**

Maximum antal 44 den 14.9.

6 faste par, 4 par med ungekuld.

Bassin 7: 1 par + 5 pull. Bassin 8: 1 par uden unger. Bassin 12: 1 par + 4 pull. Bassin 13: 1 par + 5 pull. Bassin 16: 1 par + 5 pull. 1 par, unger ikke observeret.

Total: 19 unger.

**Skeand (*Anas clypeata*)**

2 par.

Bassin 7: 1 par + 2 pull. Bassin 16: 1 par, unger ikke observeret.

Total: 2 unger.



*Skeandepar i bassin 7.*

**Krikand (*Anas crecca*)**

1 par opholdt sig med tegn på rugning til ind i maj, men forsvandt.

0 par.

**Atlingand (*Anas querquedula*)**

12. og 13. maj blev en han observeret i bassin 7, men forsvandt.

**Troldand (*Aythya fuligula*)**

Ingen tegn på ynglepar eller unger denne sæson.

**Hvinand (*Bucephala clangula*)**

Hvinand blev kun en enkelt gang observeret i bassinerne i yngleperioden og uden tegn på yngel denne sæson.

**Rørhøg (*Circus aeruginosus*)**

Både han og hun har fourageret på lokaliteten, men ikke tegn på redebygning eller rugning.

**Fasan (*Phasianus colchicus*)**

7 par.

Bassin 2: 2 par. Bassin 4: 1 par. Bassin 15: 2 par. Sydhegnet: 2 par.

**Grønbenet Rørhøne (*Gallinula chloropus*)**

4 par, heraf 2 par med unger.

Bassin 7: 1 par, unger ikke observeret. Bassin 11: 1 par + 2 pull. Bassin 13: 1 par + 2 pull. Bassin 16: 1 par, unger ikke observeret.

Total: 4 unger.

### **Blishøne (*Fulica atra*)**

20 par med rede, 16 par med unger.

Bassin 3: 1 par + 2 pull. Bassin 6: 1 par + 2 pull. Bassin 7: 1 par + 2 pull. 1 par + 1 pull. Bassin 9: 1 par + 2 pull. 1 par forlod reden. Bassin 10: 1 par + 2 pull. 1 par + 2 pull. 1 par forlod reden. Bassin 11: 1 par + 2 pull. 1 par + 1 pull. 1 par + 1 pull. 1 par forlod reden. Bassin 12: 1 par + 3 pull. 1 par + 2 pull. 1 par + 1 pull. Bassin 13: 1 par + 3 pull. 1 par uden unger. Bassin 15: 1 par + 4 pull. Bassin 16: 1 par + 2 pull.

Total: 31 unger.



*Blishøne med unge Bassin 10.*

### **Vandrikse (*Rallus aquaticus*)**

Vandrikse blev hørt og set flere gange i februar-marts i bassin 3, men derefter stort set ingen registreringer, og det er usikkert, om den har ynglet denne sæson.

**0-1 par**

### **Vibe (*Vanellus vanellus*)**

3 par

2 par i bassin 6, 1 par i bassin 7. Kun parret i bassin 7 set med 1 unge.



*Vibe i Bassin 7.*

**Lille Præstkrave (*Charadrius dubius*)**

1 par

Med de nøgne flader i Bassin 7 vendte Lille Præstekrave tilbage som ynglefugl og blev observeret hele yngleperioden, dog uden sikkert tegn på unger.

Bassin 7: 1 par.



*Lille Præstkrave i Bassin 7.*

**Klyde (*Recurvirostra avosetta*)**

Et par opholdt sig i Bassin 6 fra 2.-10. maj.



*Klyde i Bassin 7.*

**Rødben (*Tringa totanus*)**

1 par usikkert.

Et par opholdt sig i april til midten af maj i bassin 6, men usikkert om de har ynglet.

0-1 par

**Hættemåge (*Larus ridibundus*)**

1 par.

Større flokke rastende i bassin 7, og 1 par forblev stedfast i yngleperioden med 1 unge.

Bassin 7: 1 par

**Ringdue (*Columba palumbus*)**

11 par.

Bassin 2: 2 par. Bassin 3: 2 par. Bassin 4: 1 par. Bassin 15: 2 par. Bassin 16: 1par. Sydhegnet: 3 par.

**Gøg (*Cuculus canorus*)**

2 par.

1 par i bassin 7. 1 par i bassin 10. Begge observationer ud fra de 2 pars foretrukne bassiner, men som altid kan æggene lægges i andre områder.

**Sanglærke (*Alauda arvensis*)**

Ingen tegn på ynglende par denne sæson.

**Engpiber (*Anthus pratensis*)**

Ingen tegn på ynglende par denne sæson.

**Digesvale (*Riparia riparia*)**

Ingen forsøg på etablering af ynglekoloni denne sæson.

**Hvid Vipstjert (*Motacilla alba*)**

4 par.

Bassin 4: 1 par. Bassin 13: 1 par. Bassin 15: 1 par. Nordhegnet: 1 par.



*Gul Vipstjert ved Bassin 8.*

**Gul Vipstjert (*Motacilla flava*)**

3 par.

Bassin 8: 2 par. Bassin 13: 1 par. Fouragerede med unger i bassin 10.

**Gærdesmutte (*Troglodytes troglodytes*)**

2 par.

Bassin 15: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

**Jernspurv (*Prunella modularis*)**

1 par.

Sydhegnet: 1 par.



**Rødhals (*Erithacus rubecula*)**

2 par.

Sydhegnet: 2 par.

**Nattergal (*Luscinia luscinia*)**

1 par.

Sydhegnet: 1 par.

**Rødstjert (*Phoenicurus phoenicurus*)**

3 par.

Bassin 7: 1 par. Bassin 15: 1 par. Sydhegnet: 1 par.



*Rødstjert Bassin 7.*

**Husrødstjert**

Ofte iagttaget ved bassinerne, og yngler på fabrikken.

**Sangdrossel (*Turdus philomelos*)**

1 par.

Sydhegnet: 1 par.

**Solsort (*Turdus merula*)**

13 par.

Bassin 2: 2 par. Bassin 3: 2 par. Bassin 4: 2 par. Bassin 9: 1 par. Bassin 15: 1 par. Bassin 16: 2 par.

Sydhegnet: 3 par.

**Havesanger (*Sylvia borin*)**

2 par.

Bassin 8: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

**Munk (*Sylvia atricapilla*)**

3 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 9: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

**Gærdesanger (*Sylvia curruca*)**

3 par.

Bassin 15: 1 par. Nordhegnet: 2 par.

**Tornsanger (*Sylvia communis*)**

7 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 4: 1 par. Bassin 5: 1 par. Bassin 15: 2 par. Sydhegnet: 1 par. Nordhegnet: 1 par.

**Sivsanger (*Acrocephalus schoenobaenus*)**

Bassin 3: 1 par.



*Rørsanger Bassin 9.*

**Rørsanger (*Acrocephalus scirpaceus*)**

14 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 3: 1 par. Bassin 7: 1 par. Bassin 8: 2 par. Bassin 9: 1 par. Bassin 10: 1 par. Bassin 11: 2 par. Bassin 12: 2 par. Bassin 13: 2 par. Bassin 16: 1 par.

**Kærsanger (*Acrocephalus palustris*)**

Ikke registreret denne sæson.

**Gulbug (*Hippolais icterina*)**

1 par.

Bassin 13: 1 par.

**Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*)**

2 par.

Bassin 9: 1 par. Sydhegnet 1 par.

**Gransanger (*Phylloscopus collobita*)**

3 par

Sydhegnet: 3 par.

**Musvit (*Parus major*)**

10 par.

Bassin 7: 1 par. Bassin 9: 1 par. Bassin 15: 1 par. Bassin 16: 1 par. Sydhegnet: 5 par. Nordhegnet: 1 par.

**Blåmejse (*Parus caeruleus*)**

11 par.

Bassin 2: 2 par. Bassin 5: 2 par. Bassin 12: 1 par. Bassin 15: 2 par. Bassin 16: 1 par. Sydhegnet: 2 par. Nordhegnet: 1 par.

**Sumpmejse (*Parus palustris*)**

2 par.

Bassin 13: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

**Skægmejse (*Panurus biarmicus*)**

Op til 25 holdt til i bassin 3 i januar-februar, men ikke tegn på ynglen.

**Husskade (*Pica pica*)**

Ikke ynglende i bassinerne denne sæson, men ofte set fouragerende ved bassinerne.



*Gråkrage ved Sydhegnet.*

**Gråkrage (*Corvus corone*)**

1 par.

Sydhegnet: 1 par.

**Gråspurv (*Passer domesticus*)**

4 par

Bassin 15: 2 par. Bassin 16: 2 par.

**Skovspurv (*Passer montanus*)**

10 par.

Bassin 2: 2 par. Bassin 4: 4 par. Bassin 15: 1 par. Sydhegnet: 2 par. Nordhegnet: 1 par.

**Bogfinke (*Fringilla coelebs*)**

2 par.

Sydhegnet: 2 par.

**Tornirisk (*Carduelis cannabina*)**

4 par.

Bassin 15: 1 par. Sydhegnet: 2 par. Nordhegnet: 1 par.

**Grønirisk (*Carduelis chloris*)**

2 par.

Bassin 16: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

**Stillits (*Carduelis carduelis*)**

2 par.

Bassin 3: 1 par. Bassin 15: 1 par.



*Rørspurv Bassin 3.*

**Rørspurv (*Emberiza schoeniclus*)**

1 par.

Den tidligere faste ynglebiotop i østhjørnet af Bassin 7 forsvandt med fjernelsen af tagrørsbevoksningen. Kun et enkelt par blev registreret i bassin 3.

Bassin 3: 1 par.



*Gulspurv Bassin 2.*

**Gulspurv (*Emberiza citrinella*)**

2 par.

Bassin 2: 1 par. Nordhegnet: 1 par.

**Andre observationer:**

(foruden egne observationer er medtaget observationer fra andre ornitologer og indberetninger på DOF-basen)

20.1. Skægmejse 25

27.2. Fjeldvåge 1, Blå kærhøg 1

17.3. Nilgås 5 overflyvende

24.3. hybrid Taffeland x Trolldand 1

20.4. Trane 8 overflyvende

**21.4. Rødrygget Svale 1**

26.4. Havørn 1 imm.

25.4.-4.5. Nordlig Gul Vipstjert 11-18

5.5. Lærkefalk 1

13.5. Atlingand 1 han

2.6. Trane 2 overflyvende

5.7. Gråsisken 1

23.7. Temmincksryle 1

8.8. Krumnæbbet Ryle 3

10.-14.8. Odinshane 1

22.8. Isfugl 1

2.10. Bjergvipstjert 2

18.10. Stor Tornskade 1

23.10. Isfugl 1

Art/bassin	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Syd-hegn	Nord-hegn
Toppet Lappedykker								1	1	1	1		2					
Gråst. Lappedykker							1			4	3	1						
Lille Lappedykker										1	1		1			1		
Knopsvane							1	1	1	1	1		1					
Gravand															1			
Gråand						2	1					2	1			1		
Knarand							1	1				1	1			2		
Skeand							1									1		
Krikand							(1)											
Atlingand																		
Troldand																		
Hvinand																		
Rørhøg																		
Fasan		2		1											2		2	
Grønbenet Rørhøne							1				1		1			1		
Blishøne			1			1	2		2	3	4	3	2		1	1		
Vandrikse			(1)															
Strandskade						1												
Klyde							(1)											
Vibe				1			2											
Lille Præstekrave							1											
Rødben						(1)												
Hættemåge							1											
Ringdue		2	2	1											2	1	3	
Gøg							1			1								
Sanglærke																		
Engpiber																		
Digesvale																		
Hvid Vipstjert				1									1		1			1
Gul Vipstjert								2					1					
Gærdesmutte															1		1	
Jernspurv																	1	
Rødhals																	2	
Nattergal																	1	
Rødstjert							1									1	1	
Sangdrossel																	1	
Solsort		2	2	2					1						1	2	3	
Havesanger								1									1	
Munk		1							1								1	
Gærdesanger															1			2
Tornsanger		1		1	1										2		1	1

Art/bassin	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Syd-hegn	Nord-hegn
Sivsanger			1															
Rørsanger		1	1				1	2	1	1	2	2	2			1		
Kærsanger																		
Gulbug													1					
Skovsanger																		
Løvsanger									1								1	
Gransanger																	3	
Musvit							1					1			1	1	5	1
Blåmejse		2			2							1			2	1	2	1
Sumpmejse													1				1	
Skægmejse																		
Husskade																		
Gråkrage																	1	
Gråspurv															2	2		
Skovspurv		2		4											1		2	1
Bogfinke																	2	
Tornirisk															1		2	1
Grønirisk																1	1	
Stillits			1												1			
Rørspurv			1															
Gulspurv		1															1	
Ynglepar i alt 208-212		14	9-10	11	3	4-5	16-18	8	8	12	13	11	15	0	20	17	39	8
Arter i alt 56-60																		

#### Antal ynglende arter:

**2019: 56-60**

2018: 46

2017: 51

2016: 49-51

2015: 47-49

2014: 49-50

2013: 44-46

2012: 49

2011: 42

2010: 45

2009: 45

#### Antal ynglepar:

**2019: 208-212**

2018: 195

2017: 225

2016: 231-232

2015: 261-263

2014: 264-265

2013: 231-233

2012: 196-197 + 25 par Digesvale

2011: 176-177

2010: 224-225

2009: 247

**Status for bassin 10, 11 og 12:****Sæson 2019: 36 ynglepar (heraf 12 lappedykkerpar)**

Sæson 2018: 39 ynglepar (heraf 8 lappedykkerpar)

Sæson 2017: 39 ynglepar (heraf 12 lappedykkerpar)

Sæson 2016: 38 ynglepar (heraf 13 lappedykkerpar)

Sæson 2015: 45 ynglepar (heraf 15 lappedykkerpar)

Sæson 2014: 47 ynglepar (heraf 17 lappedykkerpar)

Sæson 2013: 42 ynglepar (heraf 12 lappedykkerpar)

Sæson 2012: 30 ynglepar (heraf 25 lappedykkerpar)

Sæson 2011: 31 ynglepar (heraf 16 lappedykkerpar)

Sæson 2010: 35 ynglepar (heraf 17 lappedykkerpar)

Sæson 2009: 41 ynglepar (heraf 18 lappedykkerpar)

**Status for ynglende lappedykkere:****Toppet Lappedykker:**

**2019: 6 par med 8 unger**

2018: 5 par med 4 unger

2017: 9 par med 8 unger

2016: 8 par med 14 unger

2015: 8 par med 10 unger

2014: 10 par med 12 unger

2013: 7 par med 7 unger

2012: 5 par med 6 unger

2011: 6 par med 6 unger

2010: 9 par med 12 unger

2009: 13 par med 15 unger

**Lille Lappedykker:**

**2019: 4 par med 5 unger**

2018: 3 par med 5 unger

2017: 7 par med 8 unger

2016: 7 par med 11 unger

2015: 5 par med 5 unger

2014: 6 par med 9 unger

2013: 4 par med 10 unger

2012: 5 par med 10 unger

2011: 3 par med 8 unger

2010: 5 par med 7 unger

2009: 7 par med 10 unger

**Gråstrubet Lappedykker:**

**2019: 9 par med 8 unger**

2018: 6 par med 6 unger

2017: 7 par med 5 unger

2016: 8 par med 9 unger

2015: 9 par med 10 unger

2014: 11 par med 13 unger

2013: 10 par med 13 unger

2012: 15 par med 9 unger

2011: 14 par med 20 unger

2010: 10 par med 16 unger

2009: 14 par med 17 unger

**Samlet antal lappedykkerpar:**

**2019: 19**

2018: 14

2017: 23

2016: 23

2015: 22

2014: 27

2013: 21

2012: 25

2011: 23

2010: 24

2009: 34



### **Bemærkninger til ynglefuglene:**

Det fremgår af registreringerne i den seneste 10-årsperiode, at antallet af ynglende arter har nået et foreløbigt maksimum på 56-60 arter.

Antal ynglepar i 2019 på 208-212 par ligger stadig noget lavere end perioden med 264-265 par, hvilket kan skyldes ændringerne i biotoper de senere år.

Lappedykkerne med 19 par viser en svag opgang fra sidste sæson, men der er fortsat et lille stykke til de tidligere sæsoner med 27-34 par.

Knopsvane har også i 2019 en dårlig sæson med kun 1 ungekuld ud af 5 par med rede eller rugning, plus et par med knap påbegyndt redebygning. Årsagen kan være prædation fra Ræv eller anden forstyrrelse.

Hos de ynglende andefugle er det positivt med et Skeandepar denne sæson, og pæne bestande af Gråand og Knarand, men endnu mangler tidligere ynglepar af Atlingand, Troldand og Hvinand.

Hos vadefuglene har den lave vandstand med vegetationsfrie revler i bassin 7 fået Lille Præstekrave tilbage som yngleart, og Vibe, Strandskade, Klyde og Rødben holdt til i ynglesæsonen, dog ikke med sikre ynglepar hos alle arter. Tilgroning vil dog nok fremover påvirke Lille Præstekrave negativt.

Andelen af spurvefugle i forhold til øvrige arter er denne sæson 56,25%, og dermed fortsat en stigning fra 35,62 % i 1999 til 52,23 % i 2009 og 66,67 % i 2010. I 2015 er andelen af spurvefugle 60,02%, i 2016 på 62,78%, i 2017 på 59,85%, og i 2018 ligger det på 67,7, så tendensen er stadig en overvægt i spurvefugle i bassinerne, som uden tvivl skyldes væksten af buske og mindre træer, samt en tættere vegetation i Sydhegnet.

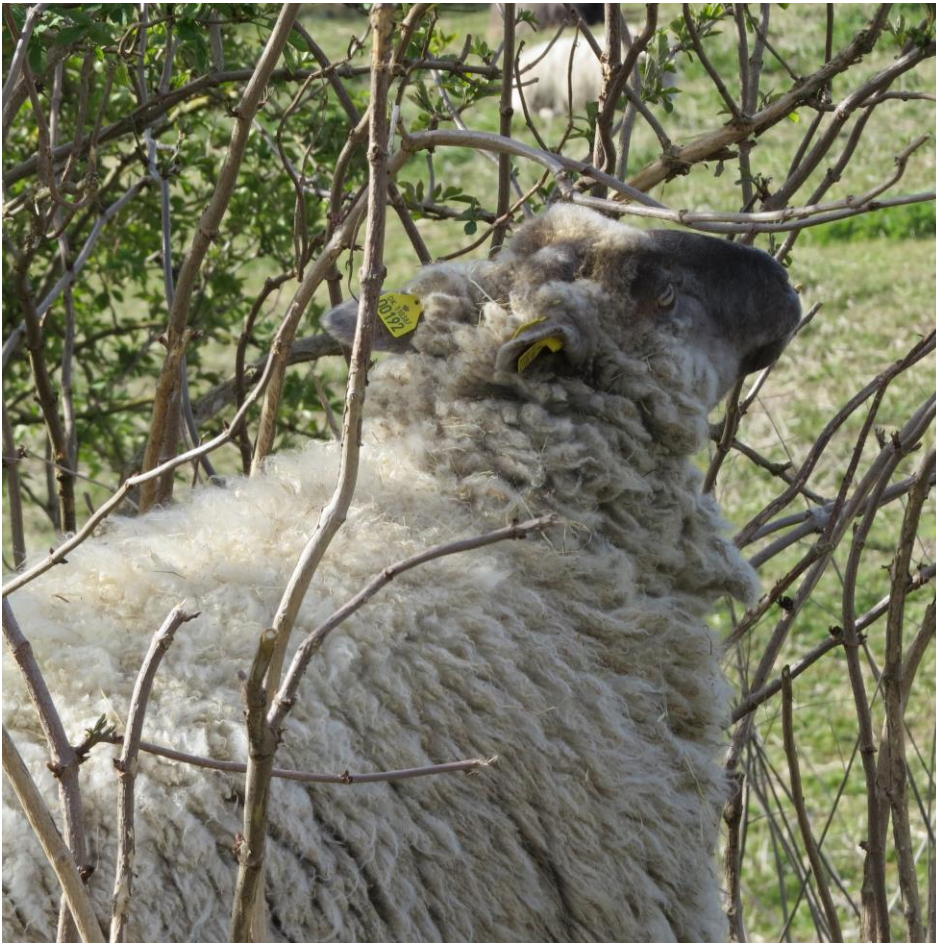
### **Bemærkninger til fredning og forvaltning:**

Der mangler lidt orientering i forbindelse med større indgreb i bassinerne, da mange besøgende, som kender mig, forventer at jeg ved, hvorfor der er afbrændt partier eller lavet udgravninger i området. En lille mail ville give mig forhåndskendskab til aktiviteterne.



*Et overraskende syn 3. marts.*

Den intensive græsning med får og kvæg i Bassin 4, 5 og 6 har skabt store bare flader, der sammen med flere døde træer giver få ynglepladser for fugle. Der mangler foreløbig en varieret blanding af træer, krat og urtevegetation, som vil give området mere overdrevskaraktter.



*Fåregræsning i Bassin 15.*

**Forstyrrelser i området:**

Der er i denne sæson ikke observeret tilfælde af ulovlig færdsel eller fiskeri i området. Der er heller ikke ændringer i færdsel med løse hunde langs bassinerne. Negative påvirkninger af ynglefuglenes ynglesucces kan muligvis tilskrives ændringer i biotoperne og øget naturlig prædation fra Ræv, som jævnligt ses på arealerne, især i de tidlige morgentimer.

Rapporten er afsluttet 30. oktober 2019.

Niels Peter Andreasen  
Ulvshalevej 333 A  
4780 Stege

[npa.ulvshale@mail.tele.dk](mailto:npa.ulvshale@mail.tele.dk)